

Sú prípustné 3 strany, a to: občiansky blok, sociálne demokratická a komunistická strana.

395

Všade musia byť v rovnom počte všetky strany.

Podrobnú úpravu máte v obežníku Revolučného národného výboru².

Župan: Hanes.

ŠA B. Bystrica. F. ŽP-I prez., č. 2720/44. Koncept. Rukopis.

216

1944, september 1.¹ Banská Bystrica. — Obežník prezídia župného úradu s výzvou okresným náčelníkom Pohronskej župy, aby zotrvali na svojich miestach.

Predmet: Vedenie okresných úradov v župe Pohronskej, opatrenie.

Žiadam, aby všetci pp. okresní náčelníci v župe Pohronskej predbežne zostali na svojich miestach.

Na prípad, že by niektorý pán okresný náčelník chcel byť dobrovoľne oslobodený² od funkcie okresného náčelníka, nech mi to oznámi³.

Župan: Hanes.

ŠA B. Bystrica. F. ŽP II, č. 2725/44 prez. Koncept. Rukopis.

217

1944, september 1. [Londýn.] — Stanovisko prezidenta Beneša a ministra národnej obrany gen. S. Ingra v záležitosti F. Čatloša, ostro odmietajúce akúkoľvek spoluprácu s kolaborantmi, oznámené rádio-telegraficky na Slovensko.

Gama:

Stanovisko prezidenta republiky a ministra N. O. ve věci Čatlošové:

² Obežníkom RNV sa myslel materiál pripravený pre šrobárovský „sjazd“ národných výborov (porov. dokument čis. 214 z 1. 9. 1944), ktorý sa však nerozšíroval, ako vyplýva z ďalších spisov župného úradu v B. Bystrici. Župný úrad napokon zrušil aj platnosť svojho obežníka z 1. septembra prípisom z 19. 9. 1944, adresovaným všetkým okresným náčelníkom Pohronskej župy: „Obežník prezídia župného úradu zo dňa 1. sept. 1944 čis. 2720/44 prez. je neplatný, keďže Povereníctvo pre veci vnútorné vydalo v tejto veci obežník zo dňa 5. 9. 1944, čis. 7/1944, podľa ktorého sa treba riadiť.“ (ŠA B. Bystrica. F. ŽP-I prez., čis. 2831/44.)

Citovaný obežník povereníctva vnútra viď dokument čis. 247.

¹ Obežník bol expedovaný 4. 9. 1944.

² Na mnohých miestach sa previedli zmeny v obsadení funkcie okresného náčelníka revolučnou cestou v prvých dňoch povstania. Zachovaný materiál povereníctva SNR pre veci vnútorné svedčí o tom, že do 14. 9. 1944 došlo k takýmto zmenám v okresoch Brezne, Martine, Revúcej, Dobšinej a v Modrom Kameni. (ŠSÚA Bratislava, PV 1944, 13/44, 20/44, 24/44, 26/44, 27/44, 29/44, 75/44 I.)

³ V koncepte bolo pôvodne „telefonicky oznámi“, pričom slovo „telefonicky“ je prečiarknuté.

1. Naše odbojové hnutí musí zůstat čisté od každého kolaboracionismu. Jinak se rozloží armáda i celé hnutí.

2. To platí také pro budoucnost. Na žádné vedoucí místo žádný kolaborant nesmí přijít. Je-li ve Vaší moci, Čatloše a jiné kolaboranty zajistíte pro budoucí národní soud. Všechno, co kdy dělal kterýkoliv kolaborant pro odboj, proti Němcům, bude jistě bráno v úvahu jako polehčující okolnost. Ale všechny jeho zločiny a chyby budou v každém případě¹ souzeny. Proto jakékoliv přijímání kolaborantů a kompromitovaných činitelů, zejména tak hrozně kompromitovaných jako Čatloš, do přímé akce bojové a politické v jakékoliv formě, absolutně odmítáme. Musíte počítat, že Čatloš zradil nejdříve nás, pak Tisa, takže po třetí zradí zase. Musíte si domyslet, jak by jakékoliv jednání s Čatlošem a jakékoliv jeho přijetí k práci působilo hrozným dojmem na každého slovenského prostého vojáka, který bojuje a dává život, a jak by to působilo na naše spojence zde. V cizině by to nikdo nepochopil a nepřijal.

3. Oznámili jsme také do Moskvy, že za dohadování s Čatlošem nikdy žádné odpovědnosti nepřijímáme, i když víme, že bylo úmyslem Čatloše využít a pak odstranit.

SÚA Praha. PMR-L, sign. Slov. nár. rada. Odpis. Strojopisný priepis.

1944, september 1. Bratislava. — Zápisnica o II/164. zasadnutí vlády slovenského štátu. Program: situácia na Slovensku po vypuknutí povstania, spolupráca ľudáckeho štátneho aparátu s nemeckými okupačnými jednotkami.

Pán prezident republiky, uvítajúc prítomných, otvoril zasadnutie vlády o 12. hodine.

Vláda rokovala o situácii na Slovensku a o potrebných opatreniach proti partizánom a osobám im nápomocným.

Vláda na základe a v intenciách prejavu pána prezidenta republiky, povedaného do rozhlasu dňa 30. augusta 1944 sa uzniesla nariadiť, aby štátne orgány všade spolupracovali s nemeckými jednotkami prichádzajúcimi na Slovensko. Administratívne úrady vykonávajú naďalej správu, a to i vtedy, keď prechodne zdržujúce sa nemecké vojsko v ich obvodoch požiada o nejakú administratívnu úpravu. Úpravy sa vydávajú na základe platných zákonov.

Vláda sa uzniesla požiadať príslušné vojenské nemecké miesta, aby vydali rozkaz, aby nemecké jednotky nepodnikli kroky, z ktorých by sa mohlo usudzovať na vykonávanie administratívy nimi.

Zasadnutie vlády skončilo o 14. hodine.

Za správnosť odpisu: A. Mejová.

AMS Praha. Nár. súd Bratislava, Onľud 6/46, Tiso a spol., zv. 12. Odpis. Strojopisný priepis.

¹ V slovenskom znení odpisu (SÚA Praha, b S 40-3/7-8, zprávy odoslané Vítovi a Leyovi, 1. 9. 1944) slová „v každém případě“ chýbajú.